

Ändringar i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (2003/04:RB3)

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet Riksbankens förslag 2003/04:RB3 om vissa ändringar i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (riksbankslagen).

Riksbanken föreslår ändringar i riksbankslagen som innebär att Riksbanken ges rätt att utfärda föreskrifter och vitesföreläggande såvitt avser verksamhet med anknytning till Riksbankens betalningssystem eller kontantförsörjningsuppdrag.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

Ingen motion har väckts i ärendet.

Utskottet tillstyrker Riksbankens lagförslag med vissa tekniska justeringar.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	5
Föreskriftsrätt	5
Vite m.m.	6
Lagförslaget i övrigt	6
<i>Bilagor</i>	
1. Förteckning över behandlade förslag.....	7
Framställning	7
2. Riksbankens lagförslag.....	8
Förslag till ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank	8
3. Utskottets lagförslag	10
Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank.....	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Föreskriftsrätt

Riksdagen antar Riksbankens förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank såvitt avser 1 kap. 2 §, med den ändringen att 1 kap. 2 § får den lydelse som framgår av bilaga 3 (utskottets lagförslag). Därmed bifaller riksdagen delvis förslag 2003/04:RB3 i denna del.

2. Vite m.m.

Riksdagen antar Riksbankens förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank såvitt avser 6 kap. 9 §, 11 kap. 2 a och 3 §§. Därmed bifaller riksdagen förslag 2003/04:RB3 i denna del.

3. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar Riksbankens förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank i den mån förslaget inte omfattas av vad utskottet föreslagit ovan. Därmed bifaller riksdagen förslag 2003/04:RB3 i här behandlad del.

Stockholm den 13 maj

På finansutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Mikael Odenberg (m), Carin Lundberg (s), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Lars Bäckström (v), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m), Bo Bernhardsson (s), Christer Nylander (fp), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m), Yvonne Ruwaida (mp), Tommy Ternemar (s), Gunnar Nordmark (fp), Lars Lindén (kd) och Jörgen Johansson (c).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksbanken föreslår att riksdagen ska anta Riksbankens förslag till lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank. Riksbankens förslag återges i *bilaga 1* och lagförslaget i *bilaga 2*.

Riksbanken föreslår bl.a. ändringar i 7 kap. 7 § lagen om Sveriges riksbank. Regeringen föreslår andra ändringar i samma paragraf i proposition 2003/04:99 Följdändringar med anledning av nya regler för bank- och finansieringsrörelse samt inlåningsverksamhet. Dessa förslag bör samordnas och behandlas därför i utskottets betänkande 2003/04:FiU27 Följdändringar med anledning av nya regler för bank- och finansieringsrörelse.

Bakgrund

Riksdagen har enligt regeringsformen möjlighet att delegera föreskriftsrätt till Riksbanken, utöver det penningpolitiska området, även beträffande bankens uppgift att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Behovet av att utfärda föreskrifter inom betalningsväsendets område har ökat under senare tid som en följd av förändringar inom såväl betalningssystemområdet som området för sedlar och mynt.

Riksbanken remitterade i juni 2003 ett förslag om ändring i riksbankslagen till bl.a. Svea hovrätt, Justitiekanslern, Finansinspektionen, Svenska Bankförbundet, Näringslivets nämnd för regelgranskning och Stockholmsbörsen AB. Därutöver har yttrande inhämtats från Europeiska centralbanken.

Utskottets överväganden

Föreskriftsrätt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att riksbankslagen ändras så att Riksbanken får rätt att meddela föreskrifter om verksamhet med anknytning till Riksbankens betalningssystem eller kontantförsörjningsuppdrag.

Förslaget

Riksbanken föreslår att riksbankslagen ändras så att Riksbanken ges den föreskriftsrätt som riksdagen fått möjlighet att delegera till banken enligt 8 kap. 14 § regeringsformen såvitt avser bankens ansvarsområde att främja ett säkert och effektivt betalningsväsende. Riksbanken föreslår att föreskriftsrätten endast får omfatta föreskrifter som avser verksamhet med anknytning till Riksbankens betalningssystem eller kontantförsörjningsuppdrag.

Riksbankens arbete med betalningssystemet syftar till att verka för minskade systemriskar, dvs. risken för att ekonomiska eller tekniska problem hos en aktör sprider sig och hotar det finansiella systemets stabilitet. Övervakning av systemen sker på övergripande nivå. Riksbanken tillhandahåller sedan länge en möjlighet för banker och vissa andra aktörer att avveckla betalningsförpliktelser sinsemellan. Den verksamheten bedrivs inom ramen för RIX (Riksbankens system för stora betalningar).

På området för värdepappersavveckling förekommer redan i dag en fördjupad samverkan mellan Riksbankens betalningssystem RIX och VPC:s system för avveckling av värdepappersaffärer. Riksbanken anför att de förväntar sig att utvecklingen av betalningsväsendet kommer att innebära en ökad integration mellan de olika avvecklingssystemen.

Förändrade krav kommer att ställas på den reglering som gäller beträffande Riksbankens förhållande till de olika systemaktörerna. Riksbanken bedömer att offentligt rättsliga föreskrifter utfärdade av Riksbanken i vissa fall kan komma att behövas för denna reglering, som är ett led i bankens uppdrag att främja betalningsväsendets säkerhet och effektivitet.

Utskottets ställningstagande

1 kap. 2 § riksbankslagen bör ändras på så sätt att hänvisningen till 9 kap. 12 § regeringsformen ändras till 9 kap. 13 § samma lag. Paragrafen har tidigare ändrats genom SFS 2003:840. Utskottet tillstyrker förslaget i övrigt i denna del.

Vite m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker förslaget att Riksbanken får utfärda föreskrifter som innebär en skyldighet att utföra en handling, t.ex. upprätthållandet av säkerhets- och kvalitetskrav.

Förslaget

Riksbanken föreslår att den får utfärda föreskrifter som innebär en skyldighet att utföra en handling, t.ex. upprätthållandet av säkerhets- och kvalitetskrav. Riksbanken anser att det även ska vara möjligt att kunna meddela förbuds- föreläggande, t.ex. någon form av sanktionsbestämmelse. Enligt riksbankslagen kan de föreskrifter som i dag utfärdas på statistikområdet förenas med vitesföreläggande. Riksbanken föreslår också vissa redaktionella ändringar i riksbankslagen som bl.a. innebär att några bestämmelser förs samman med andra bestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar Riksbankens uppfattning att banken bör få möjlighet att utfärda föreskrifter som innebär t.ex. en skyldighet att utföra en handling. Förslaget innebär att Riksbanken får möjlighet att meddela vite. Utskottet tillstyrker också Riksbankens förslag om vissa redaktionella ändringar i riksbankslagen.

Lagförslaget i övrigt

Förslaget

Riksbanken föreslår bl.a. ändringar i 7 kap. 7 § lagen om Sveriges riksbank. Regeringen föreslår andra ändringar i samma paragraf i proposition 2003/04:99 Följdändringar med anledning av nya regler för bank- och finansieringsrörelse samt inlåningsverksamhet. Samtliga ändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2004.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att nämnda paragraf i nu aktuellt ärende av författningstekniska skäl bör sammanföras med de ändringar i samma lagrum som föreslås i proposition 2003/04:99. Detta innebär att lagförslaget i denna del utgår ur detta ärende för att i stället behandlas av utskottet i betänkande 2003/04:FiU27 Följdändringar med anledning av nya regler för bank- och finansieringsrörelse. Utskottet tillstyrker förslaget i övrigt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställning

2003/04:RB3:Förslag till ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank

Riksbanken hemställer med hänvisning till det ovan anförda att riksdagen antar Riksbankens förslag till ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank enligt vad som sägs i *bilaga 1*.

BILAGA 2**Riksbankens lagförslag****Förslag till ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank**

Riksbanken har följande förslag till lagtext.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank dels att 1 kap. 2 §, 6 kap. 9 §, 7 kap. 7 § och 11 kap. 3 § skall ha följande lydelse,

dels att det i 11 kap. skall införas en ny bestämmelse, 11 kap. 2 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***1 kap.****2 §**

Riksbanken har enligt 9 kap. 12 § regeringsformen ansvaret för penningpolitiken. *Riksbanken får inom detta ansvarsområde utfärda föreskrifter.*

Målet för Riksbankens verksamhet skall vara att upprätthålla ett fast penningvärde.

Riksbanken skall också främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Riksbanken har enligt 9 kap. 12 § regeringsformen ansvaret för penningpolitiken.

Riksbanken skall också främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

Riksbanken får meddela föreskrifter inom ramen för sitt ansvar för penningpolitiken. Riksbanken får även meddela föreskrifter såvitt avser verksamhet med anknytning till Riksbankens betalningssystem eller kontantförsörjningsuppdrag.

6 kap.**9 §**

Efter anmodan av Riksbanken skall ett finansinstitut eller annat företag som står under tillsyn av Finansinspektionen till Riksbanken lämna de uppgifter som Riksbanken anser nödvändiga för att

1. följa utvecklingen på valuta- och kreditmarknaderna,
2. övervaka betalningssystemets stabilitet.

Den som för egen eller annans räkning har utfört transaktioner med utländsk motpart eller hållit tillgångar och skulder med utlandsanknytning är skyldig att till Riksbanken lämna de uppgifter som behövs som underlag för Riksbankens betalningsbalansstatistik och för statistik över utlandsställningen.

Riksbanken får utfärda närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första och andra stycket. *Om*

Riksbanken får utfärda närmare föreskrifter om uppgiftsskyldigheten enligt första och andra stycket.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

någon inte fullgör föreskriven skyldighet får Riksbanken förelägga honom vite.

7 kap.

7 §

Riksbanken får med eller utan räntegottgörelse ta emot insättningar i valuta eller guld från *andra stater, mellanstatliga organ samt svenska och utländska banker. Riksbanken får göra sådana insättningar hos svenska och utländska banker.*

Riksbanken får med eller utan räntegottgörelse ta emot insättningar i valuta eller guld från, *och göra sådana insättningar hos, svenska banker, utländska bankföretag, centralbanker, Banken för internationell betalningsutjämning (BIS) och Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD). Riksbanken får även ta emot sådana insättningar från andra stater och mellanstatliga organ.*

Riksbanken får även ingå avtal om skyldigheter och rättigheter som anknyter till de insättningar som anges i första stycket.

11 kap.

2 a §

Riksbanken får meddela föreläggande eller förbud som behövs för att föreskrifter som meddelats enligt 1 kap. 2 § eller 6 kap. 9 § skall efterlevas. I beslut om föreläggande eller förbud får Riksbanken utsätta vite.

3 §

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt 6 kap. 9 § att lämna uppgifter eller visa upp handlingar eller som lämnar oriktig uppgift när skyldigheten fullgörs skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken. Om ett vite har förelagts med stöd av *6 kap. 9 § tredje stycket*, får dock inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet.

Den som inte fullgör sin skyldighet enligt 6 kap. 9 § att lämna uppgifter eller visa upp handlingar eller som lämnar oriktig uppgift när skyldigheten fullgörs skall dömas till böter, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken. Om ett vite har förelagts med stöd av *11 kap. 2 a §*, får dock inte dömas till straff för gärning som omfattas av föreläggandet.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2004.

BILAGA 3

Utskottets lagförslag

Utskottets förslag till lag om ändring i lagen
(1988:1385) om Sveriges riksbank

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank skall ha följande lydelse.

*Föreslagen lydelse**Utskottets förslag***1 kap.****2 §¹**

Riksbanken har enligt 9 kap. 12 §
regeringsformen ansvaret för pen-
ningpolitiken. *Riksbanken får inom
detta ansvarsområde utfärda före-
skrifter.*

Riksbanken har enligt 9 kap. 13 §
regeringsformen ansvaret för pen-
ningpolitiken.

Målet för Riksbankens verksamhet skall vara att upprätthålla ett fast pen-
ningvärde.

Riksbanken skall också främja ett säkert och effektivt betalningsväsende.

*Riksbanken får meddela före-
skrifter inom ramen för sitt ansvar
för penningpolitiken. Riksbanken får
även meddela föreskrifter såvitt
avser verksamhet med anknytning till
Riksbankens betalningssystem eller
kontantförsörjningsuppdrag.*

¹ Senaste lydelse 2003:840.